

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2021-3-001

(Devralma)

Karar Sayısı : 21-08/120-52

Karar Tarihi : 18.02.2021

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE,

Üyeler : Arslan NARİN (İkinci Başkan), Şükran KODALAK,
Ahmet ALGAN, Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Ayşe ERGEZEN

B. RAPORTÖRLER: Ümit GÖRGÜLÜ, Öykü SARIASLAN, Barış BİRCAN

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN : - Akkim Kimya San. ve Tic. A.Ş.

Temsilcileri: Av. Mustafa TOKER, Av. Enver Sezer ÇALIŞKAN,

Av. Yaprak KÜÇÜKOĞLU TEZEL

Krizantem Sok. No: 52 34330 Levent, Beşiktaş/İstanbul

(1) **D. DOSYA KONUSU: USK Kimya A.Ş.'nin tek kontrolünün Akkim Kimya San. ve Tic. A.Ş. tarafından devralınması işlemi.**

(2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu kayıtlarına 01.02.2021 tarih ve 14779 sayı ile giren, 16.02.2021 tarih ve 15127 sayılı yazı ile tamamlanan bildirim üzerine düzenlenen 17.02.2021 tarih ve 2021-3-001/Öİ sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

(3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, bildirim konu işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığı ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

(4) Başvuruda, USK Kimya A.Ş.'nin (USK) tek kontrolünün Ak-kim Kimya San. ve Tic. A.Ş. (AKKİM) tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talep edilmiştir.

G.1. Taraflar

G.1.1. Devre Konu: USK

(5) 2001 yılında kurulan USK, sodyum karboksimetil selüloz veya polianyonik selülöz olarak da bilinen CMC üretimi yapmaktadır. CMC; yapıştırıcı, bağlayıcı, kalınlaştırıcı, su tutucu, film yapıcı, ortamı sabitleyici gibi değişik özellikleri sayesinde seramik, tekstil, petrol sondajı, kağıt endüstrisi, kaynak elektrotu, kibrit, elektrik kabloları, boya duvar kağıdı yapıştırıcısı gibi bir çok alanda kullanılan bir katkı maddesidir. USK'nın CMC üretimi ve ihracatı dışında başka bir faaliyeti bulunmamakta olup teşebbüsün yıllık CMC üretim kapasitesi (.....)/yıdır. CMC'nin kullanım alanları; toz deterjan, sondaj kimyasalları, maden, kağıt, tekstil, seramik, pil, boya gibi sektörlerdir.

(6) USK'nın herhangi bir iştiraki bulunmamakla birlikte, tüm hisselerini tek başına kontrol eden Mustafa TAKMAKLI'nın yine USK gibi (.....) MBAS Makine ve San. Ltd. Şti. adında bir teşebbüsü daha bulunmaktadır. MBAS, USK tarafından üretilen bazı ürünlerin ihracatını yapmaktadır ve işleme izin verilmesi halinde USK ile arasındaki ilişki sona erecektir.

G.1.2. Devralan: AKKİM

(7) 1977 yılında Yalova'da kurulan teşebbüs kimya alanında faaliyet göstermekte olup, klor-alkali ve türevleri, peroksitler, metilaminler, persülfatlar, bisülfidler, tekstil yardımcı

maddeleri, kağıt ve su arıtma kimyasalları, yapı kimyasalları ve plastik katkıları gibi birçok kimyasal ürün üretmektedir. AKKİM; temizlik, kimya, tekstil, kâğıt, su arıtma, gıda, metal, zirai ilaç, enerji, yapı, maden, plastik ve inşaat sektörlerine girdi sağlamaktadır. AKKİM üzerinde kimsenin tek veya ortak kontrolü bulunmamakla birlikte teşebbüs Akkök Holding A.Ş. grup şirketlerinden biridir.

- (8) AKKİM, %(.....) sahip olduğu Akcoat İleri Kimyasal Kaplama San. ve Tic. A.Ş. adlı teşebbüs ile Türkiye’de fırın, termosifon, mutfak gereçleri, alüminyum, döküm, seramik, karo, vitriyiye, porselen, ve cam gibi malzemelerin dekoratif ve koruma amaçlı kaplanması için kullanılan frit ve pigment üretimi yapmaktadır. Türkiye haricinde AKKİM’in İspanya’da seramik sektörü için injekt mürekkebi üretimi gerçekleştiren Akcoat Recubrimientos Quimicos, S.L.U. adında ve Almanya’da AKKİM’in ihracatının yaklaşık yarısını gerçekleştiren, organik ve inorganik kimya ürünlerinin ticaretini yapan Dincox Handels GmbH adında %(.....) sahip olduğu iştirakleri mevcuttur.

G.2. İlgili Pazar

G.2.1. İlgili Ürün Pazarı

- (9) Tarafların faaliyetleri arasında örtüşme bulunan pazarlar, *CMC*, *sodyum perkarbonat*, *sodyum hidroksit (kostik)* ve *asetik asittir*. CMC’nin kullanım alanları; toz deterjan, sondaj kimyasalları, maden, kağıt, tekstil, seramik, pil, boya gibi sektörlerdir. Türkiye’de CMC’nin toplam satış değeri yaklaşık 155 milyon TL, toplam satış kapasitesi ise 19,7 bin tondur.
- (10) Asetik asit, AKKİM’in ithalat ve satışını yapmakta olduğu ve USK’nın CMC üretiminde oldukça düşük miktarlarda kullanıldığı ifade edilen yan hammadde girdilerinden biridir. AKKİM’in ürettiği kostik,, USK’nın ürettiği CMC ürününün hammadde girdilerinden birdir. Sodyum perkarbonat AKKİM’in ürettiği bir ürün olup, USK’nın üretmekte olduğu CMC üretiminde oldukça düşük miktarlarda kullanıldığı ifade edilen yan hammadde girdilerinden biridir.
- (11) Dosya kapsamında yer verilen tarafların faaliyet alanları dikkate alındığında ilgili ürün pazarının “*CMC üretimi ve satışı pazarı*”, “*sodyum perkarbonat üretimi ve satışı pazarı*”, “*kostik*” ve “*asetik asit*” olarak ele alınması mümkündür. Bununla birlikte en dar kapsamda tanımlansa dahi işlemin rekabeti kısıtlayıcı olmayacağı değerlendirilmektedir. Bu nedenle ilgili ürün pazarının tanımlanmasına gerek olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

G.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (12) 4054 sayılı Kanun’un kapsamını belirleyen 2. maddesi çerçevesinde dosya bakımından, işlemin Türkiye içinde yaratacağı etkinin değerlendirilmesi esas olacağından ilgili coğrafi pazar “Türkiye” olarak belirlenmiştir.

G.3. İşlemin Niteliği

- (13) Bildirime konu işlem USK’nın tek kontrolünün AKKİM tarafından devralınması işlemine 4054 sayılı Kanun ve 2010/4 sayılı Tebliğ çerçevesinde izin verilmesi talebidir.
- (14) Taraflar arasında 21.01.2021 tarihinde imzalanan “Hisse Alım Sözleşmesi” çerçevesinde, işleme izin verilmesi halinde USK’nın hisselerinin tamamı AKKİM tarafından devralınacak ve AKKİM, USK üzerinde tek kontrol elde edecektir. Bildirim konusu işlemin tamamlanması halinde devre konu USK’nın tüm payları ve tek kontrolü AKKİM’e geçeceğinden kontrol yapısında kalıcı olarak değişiklik meydana

gelecektir. Bu bağlamda bildirim konusu işlem, 2010/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesi çerçevesinde bir devralma işlemidir. Öte yandan ilgili tarafların cirolarının 2010/4 sayılı Tebliğ'in 7. maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde öngörülen eşikleri aşması nedeniyle, işlemin izne tabi olduğu anlaşılmaktadır.

G.4. Değerlendirme

G.4.1. Etkilenen Pazarlar ve Tarafların Pazar Payları

- (15) Aşağıdaki tablolarda dosya kapsamında etkilenen pazarlara ve tarafların bu pazarlardaki satış değeri ve satış hacmi bazında paylarına yer verilmiştir:

Tablo-1: Etkilenen Pazarlar

No	Etkilenen Pazar	Coğrafi Pazar	(Yatay/ Dikey)	Pazar Payı (2020 Satış Değeri %)		
				AKKİM	USK	Toplam
1	Asetik Asit	Türkiye	Dikey	(.....)	(.....)	(.....)
2	Kostik	Türkiye	Dikey	(.....)	(.....)	(.....)
3	CMC	Türkiye	Dikey	(.....)	(.....)	(.....)
4	Sodyum Perkarbonat	Türkiye	Dikey	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Bildirim Formu ve Cevabi yazı

Tablo-2: Etkilenen Pazarlar

No	Etkilenen Pazar	Coğrafi Pazar	(Yatay/ Dikey)	Pazar Payı (2020 Satış Hacmi %)		
				AKKİM	USK	Toplam
1	Asetik Asit	Türkiye	Dikey	(.....)	(.....)	(.....)
2	Kostik	Türkiye	Dikey	(.....)	(.....)	(.....)
3	CMC	Türkiye	Dikey	(.....)	(.....)	(.....)
4	Sodyum Perkarbonat	Türkiye	Dikey	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Bildirim Formu ve Cevabi yazı

G.4.2. İşlemin Değerlendirilmesi

- (16) Bilindiği üzere, 2010/4 sayılı Tebliğ uyarınca, bildirim konusu işlemde etkilenme ihtimali olan ve taraflardan iki veya daha fazlasının aynı ürün pazarında faaliyette bulunduğu ya da taraflardan en az bir tanesinin bir diğerinin faaliyet gösterdiği herhangi bir ürün pazarının alt veya üst pazarında ticari faaliyette bulunduğu ilgili ürün pazarları etkilenen pazarları oluşturmaktadır. Tarafların faaliyet alanları incelendiğinde tek faaliyeti CMC üretimi ve satışı olan USK ile AKKİM'in faaliyetleri arasında yatay bir örtüşme bulunmadığı görülmektedir. Bununla birlikte, AKKİM'in ürün portföyünde yer alan kostik ile asetik asidin USK'nın CMC üretiminde hammadde olarak kullanıldığı; CMC'nin ise AKKİM'in üretimini yaptığı sodyum perkarbonatta düşük miktarda da olsa girdi olarak yer aldığı anlaşılmaktadır. Sonuç olarak bildirim konusu işlem neticesinde tarafların faaliyetleri arasında dikey örtüşme olduğu değerlendirilmiştir.
- (17) Rekabet hukukunda dikey birleşmelerin; işlem maliyetlerinin azaltılması, etkinlik kazanımları, ilişkili pazarlarda tekelleri kâr marjının içselleştirilmesi suretiyle fiyatların düşmesi, piyasa faaliyetlerinin eşgüdümünü kolaylaştırması (tasarım, üretim, satış ve dağıtım süreçlerinin organizasyonun kolaylaşması), tüketiciye tek duraklı alışveriş imkanı sağlama gibi olumlu yanlarının ağır olduğu kabul görmektedir. Diğer taraftan, bazı durumlarda dikey yoğunlaşmalar pazar kapamaya (anticompetitive foreclosure) yol açabilmekte ve bu yolla etkin rekabeti engelleyebilmektedir. Pazar kapama,

birleşme sonucu meydana gelen teşebbüsün, mevcut ve potansiyel rakiplerinin tedarik kaynaklarına ya da pazarlara (müşteri kanallarına) erişimini engelleme kabiliyeti ve güdüsüne sahip olması halinde gerçekleşebilecek bir olgudur.

- (18) Yatay olmayan devralmaların rekabet üzerindeki olumsuz etkilerinin başında devralma nedeniyle mevcut ve potansiyel rakiplerin tedarik kaynaklarına ya da pazarlara erişiminin güçleştirilmesi veya engellenmesi ve bu yolla söz konusu rakiplerin rekabet edebilme imkanı ve/veya güdüsünün azaltılması şeklinde ifade edilen pazar kapama etkisi olarak da kabul edilen tek taraflı etkiler yer almaktadır.
- (19) Girdi kısıtlamasında esas alınacak husus, artan girdi maliyetlerinin tüketicilere daha yüksek fiyat uygulamasına sebep olup olmayacağıdır. Girdi kısıtlaması değerlendirilirken öncelikle birleşik teşebbüsün bu imkâna (ability) sahip olup olmadığı irdelenmektedir. Şayet üst pazarda pazar gücü söz konusu ise bu imkânın var olduğu söylenebilecektir. Girdi kısıtlaması güdüsü ise kısıtlamanın ne ölçüde karlı olacağına bağlı olarak değerlendirilen bir husustur. Girdi temininin hem üst hem de alt pazarda elde edilecek karlar üzerindeki etkileri dikkate alınmaktadır.
- (20) İşleme izin verilmesi durumunda pazardaki rekabet üzerinde olumsuz sonuçlar doğurabilecek pazar kapama etkisinin ortaya çıkmasının muhtemel olup olmadığını değerlendirebilmek için AKKİM ve USK'nın etkilenen pazarlar olan CMC, kostik, asetik asit ve sodyum perkarbonat satışlarına yönelik pazar paylarına aşağıda yer verilmektedir:

Tablo-3: USK ve Rakiplerin Türkiye CMC Satış Değeri Bazında Pazar Payları¹ (%)

Teşebbüs	2020 Pazar Payı	2019 Pazar Payı	2018 Pazar Payı
USK	(.....)	(.....)	(.....)
Denkim	(.....)	(.....)	(.....)
Acielsan	(.....)	(.....)	(.....)
Sanko Tekstil	(.....)	(.....)	(.....)
Bilim İlaç	(.....)	(.....)	(.....)
ISP International Corp. Türkiye Şubesi	(.....)	(.....)	(.....)
İlbe Mineral Ltd. Şti.	(.....)	(.....)	(.....)
DLK Kimya A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)
Euro Kimya A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)
Amcol Mineral Madencilik A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)
Lamberti Kimya A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)
Selkim Selüloz Kimya	(.....)	(.....)	(.....)
Patisan Kimya	(.....)	(.....)	(.....)
Yılmaz Kimya İnşaat San. ve Tic. A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)
Rettenmaier Turkey Doğal Elyaf	(.....)	(.....)	(.....)
IMCD Ticaret Pazarlama	(.....)	(.....)	(.....)
Azelis Türkiye Kimya	(.....)	(.....)	(.....)

¹ Taraflar cevabi yazıda USK'nın bilgisi dâhilinde CMC'nin ortalama birim satış fiyatının sektördeki oyuncular için benzerlik gösterdiğini, bu sebeple değer bazlı verilen kısıtlımın benzer şekilde 2018, 2019 ve 2020 yılları için satış miktarı açısından da değerlendirilebileceğini belirtmektedir. Taraflar ayrıca elinde satış miktarı açısından daha detaylı bir bilgi mevcut olmadığını belirtmiştir.

Teşebbüs	2020 Pazar Payı	2019 Pazar Payı	2018 Pazar Payı
Burkim Kimya	(.....)	(.....)	(.....)
Archroma Turkey Kimya Sanayi	(.....)	(.....)	(.....)
Nestle Türkiye Gıda Sanayi A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)
Diğer	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam	100	100	100

Kaynak: Cevabi Yazı.

Tablo-4: AKKİM ve Rakiplerin Türkiye Kostik Satış Miktarı Bazında Satış Verileri ve Pazar Payları

Teşebbüs	2020 ²		2019		2018	
	Miktar (DMT) ³	Pazar Payı (%)	Miktar (DMT)	Pazar Payı (%)	Miktar (DMT)	Pazar Payı (%)
İthalat	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Petkim	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Koruma	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
AKKİM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam	396.045	100	431.908	100	337.790	100

Kaynak: Cevabi Yazı.

Tablo-5: AKKİM ve Rakiplerin Türkiye Kostik Satış Değeri Bazında Satış Verileri ve Pazar Payları

Teşebbüs	2020 ⁴		2019		2018	
	Satış Değeri (TL)	Pazar Payı (%)	Satış Değeri (TL)	Pazar Payı (%)	Satış Değeri (TL)	Pazar Payı (%)
İthalat	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Petkim	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Koruma	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
AKKİM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam	836.962.493	100	1.022.820.471	100	1.021.204.987	100

Kaynak: Cevabi Yazı.

² İlk 11 aylık veriler dahilinde hesaplanan pazar payı verilerini gösterir.

³ Dry metrik ton

⁴ İlk 11 aylık veriler dahilinde hesaplanan pazar payı verilerini gösterir.

Tablo-6: AKKİM ve Rakiplerin Türkiye Asetik Asit Satış Miktarı Bazında Satış Verileri ve Pazar Payları

Teşebbüs	2020 ⁵		2019		2018	
	Miktar (DMT)	Pazar Payı (%)	Miktar (DMT)	Pazar Payı (%)	Miktar (DMT)	Pazar Payı (%)
Likit	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Koruma	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Petkim	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Akkim	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Aktaş	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Alde	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Diğer	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam	56.845	100	62.572	100	57.296	100

Kaynak: Cevabi Yazı.

Tablo-7: AKKİM ve Rakiplerin Türkiye Asetik Asit Satış Değeri Bazında Satış Verileri ve Pazar Payları

Teşebbüs	2020		2019		2018	
	Satış Değeri (TL)	Pazar Payı (%)	Satış Değeri (TL)	Pazar Payı (%)	Satış Değeri (TL)	Pazar Payı (%)
Likit	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Koruma	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Petkim	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Akkim	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Aktaş	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Alde	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Diğer	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam	150.773.311	100	165.328.317	100	232.979.277	100

Kaynak: Cevabi Yazı.

Tablo-8: AKKİM ve Rakiplerin Türkiye Sodyum Perkarbonat Satış Miktarı Bazında Satış Verileri ve Pazar Payları

Teşebbüs	2020		2019		2018	
	Miktar (Ton)	Pazar Payı (%)	Miktar (Ton)	Pazar Payı (%)	Miktar (Ton)	Pazar Payı (%)
AKKİM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
İthalat ⁶	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam	31.926	100	36.926	100	36.455	100

Kaynak: Cevabi Yazı.

⁵ İlk 11 aylık veriler⁶ 2018-2020 yılları arasında Türkiye'ye ithalat yapan ülkelerin Türkiye İstatistik Kurumu ithalat verilerine göre Almanya, Avusturya, Çin, Fransa, Güney Kore, Hollanda, İsveç ve Rusya olduğu ifade edilmektedir.

Tablo-9: AKKİM ve Rakiplerin Türkiye Sodyum Perkarbonat Satış Değeri Bazında Satış Verileri ve Pazar Payları

Teşebbüs	2020 ⁷		2019		2018	
	Satış Değeri (TL)	Pazar Payı (%)	Satış Değeri (TL)	Pazar Payı (%)	Satış Değeri (TL)	Pazar Payı (%)
AKKİM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
İthalat	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam	141.103.607	100	129.373.898	100	100.174.819	100

Kaynak: Cevabi Yazı.

- (21) Yukarıda yer verilen tablolarda görüldüğü üzere, AKKİM'in 2018 ve 2020 yılları arasındaki kostik satış miktarına dayalı pazar payları sırasıyla, %(.....), %(.....) ve %(.....); asetik asit ise sırasıyla %(.....), %(.....) ve %(.....)'dir. AKKİM'in asetik asit ve kostik pazarlarında gerek satış değeri gerekse satış miktarı bazında hesaplanan pazar payları 2018 ve 2020 yılları arasındaki üç sene boyunca %(.....)'nin altında seyretmektedir. Ayrıca her iki pazarda da AKKİM'in kendisinden daha fazla pazar payına sahip güçlü rakiplerinin bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu bilgiler ışığında dosya konusu işlem neticesinde ortaya çıkacak dikey bütünleşik yapının USK'nın CMC pazarındaki rakiplerine hammadde tedarikini keserek pazarın kapanması imkânının olmadığı değerlendirilmektedir. Zira CMC üretimi yapmak isteyen teşebbüslerin AKKİM haricinde pazarın yaklaşık %(.....)'lik kısmından asetik asit ve kostik temin etmesinin önünde herhangi bir engel bulunmamaktadır. Sayılan nedenlerden dolayı işleme izin verilmesi halinde asetik asit ve kostik pazarlarında rekabetin olumsuz etkilenmeyeceği sonucuna ulaşılmıştır.
- (22) CMC ve sodyum perkarbonat pazarları arasında hem dikey hem tamamlayıcılık ilişkisi olduğu değerlendirilmektedir. AKKİM'in ürettiği sodyum perkarbonat ürünü ile USK'nın ürettiği CMC ürünlerinin ikisi de toz deterjan sektöründe de kullanılmakta olup iki ürünün kullanım amaçları, birbirinden farklı olduğundan birbirinin ikamesi olmadığı ifade edilmiştir.
- (23) Toz çamaşır deterjanlarında kullanılmakta olan sodyum perkarbonatın kullanım amacı; ağartma, temizleme (dezenfeksiyon) ve leke sökmektir. Sodyum perkarbonat kimyasal yıkama esnasında çözünerek çevre dostu bir ürün olan hidrojen peroksiti açığa çıkarır ve bu hidrojen peroksit ağartma, dezenfeksiyon ve leke sökme işlemlerini gerçekleştirir.
- (24) Yine toz çamaşır deterjanlarında kullanılmakta olan CMC'nin kullanım amacı ise; yıkama esnasında çamaşırların dokusuna yerleşerek, sahip olduğu negatif yük nedeniyle çözülmüş olan kirlerin yeniden çamaşıra tutunmasını önlemektir. Buna ek olarak ürün yıkama esnasında viskoziteyi kontrol ederek daha fazla suyun kumaşta tutulmasını sağlamaktadır.
- (25) Görüldüğü üzere, her iki ürün de toz deterjan üretiminde farklı amaçlar içinde kullanıldığından, işlem taraflarının faaliyetlerinin arasında tamamlayıcılık ve zayıf ikame ilişkilerinin olabileceği değerlendirilmektedir⁸.
- (26) Yatay Olmayan Birleşme ve Devralmaların Değerlendirilmesi Hakkında Kılavuz'da (Kılavuz) belirtildiği üzere, çok pazarlı yoğunlaşmalar, birbirleriyle tamamlayıcılık ya da zayıf ikame ilişkisi olan veya aynı ürün serisi içinde yer alan ürünlerin sağlayıcıları

⁷ İlk 11 aylık veriler dahilinde hesaplanan pazar payı verilerini gösterir.

⁸ 06.04.2017 tarihli ve 17-12/143-63 sayılı Kurul kararı.

arasındaki işlemlerdir⁹. Bu tür yoğunlaşmalarda, birleşen teşebbüslerin arasındaki ilişki ne tam anlamıyla yatay (aynı ilgili pazarda bulunma) ne de dikey (sağlayıcı-alıcı ilişkisi) türde bir ilişkidir¹⁰. Çok pazarlı birleşmelerde esas endişe, birleşik teşebbüsün paket satış veya bağlama yöntemiyle pazar kapama eylemlerinde bulunmasıdır¹¹. Bu doğrultuda öncelikle tarafların Türkiye'deki ilgili ürün pazarlarında sahip oldukları pazar paylarına bakıldığında, AKKİM'in 2020 yılı satış miktarı bazlı sodyum perkarbonat pazar payının %(.....), USK'nın satış miktarı bazlı CMC pazar payının %(.....) olduğu görülmektedir. Her ne kadar AKKİM'in perkarbonat pazarındaki payı yüksek olsa da, CMC pazarında çok sayıda rakip teşebbüsün olması dolayısıyla tamamlayıcılık ilişkisinin pazardaki etkin rekabetin bozulmasına rol açmayacağı değerlendirilmektedir. CMC pazarında toplam Türkiye satışları 2020 yılında yaklaşık 155 milyon TL, 2019' da yaklaşık 173 milyon TL ve 2018 yılında yaklaşık 149 milyon TL değerinde olup, USK'nın bu üründen elde ettiği ciro tutarları 2020 yılında yaklaşık (.....) TL, 2019' da (.....) TL ve 2018 yılında (.....) TL'dir.

- (27) Alıcı gücü bakımından ise, çok sayıda toz deterjan üreticisi olduğundan¹² çeşitli müşteri kaynaklarının olduğu göz önüne alındığında, bağlama, paket satış gibi uygulamaların rakip teşebbüslerin faaliyetlerini zorlaştıracak şekilde etki göstermesi ihtimalinin düşük olduğu değerlendirilmektedir. Birleşik teşebbüsün faaliyet gösterdiği pazarlarda tek ürün sağlayıcısı olmadığı ve alternatiflerinin bulunduğu da göz önüne alındığında, pazardaki rekabetin olumsuz etkilenme ihtimalinin zayıf olduğu değerlendirilmektedir.
- (28) Etkinlik kazanımları açısından ise, Kılavuzda aynı tüketici grubuna satılan farklı ürünlerin sağlayıcıları arasındaki birleşmelerin, tüketici bakımından tek duraklı alışveriş imkanı sağlama gibi faydaların gerçekleşebileceği ifade edilmektedir¹³. Bu bakımdan, bildirilen işlemin, talep eden müşteriler için tek duraklı alışveriş imkânı sağlamanın işlem maliyetlerini düşürebileceği değerlendirilmektedir.
- (29) Kılavuz'daki açıklamalar çerçevesinde, çok pazarlı yoğunlaşmaların rekabeti önemli ölçüde azaltabilme ihtimalinin oldukça düşük olduğu değerlendirilmektedir¹⁴. Mevcut dosya özelinde de birleşik teşebbüsün olası pazar kapama eylemlerine karşı tepki verebilecek rakiplerin ve ithalat imkanının olduğu, alıcı gücü ve giriş engelleri bakımından da pazarda dengeleyici faktörlerin bulunduğu, bu nedenle rekabetin önemli ölçüde azaltılması ihtimalinin düşük olduğu değerlendirilmektedir.
- (30) CMC ve sodyum perkarbonat arasındaki dikey ilişki değerlendirildiğinde ise, CMC sodyum perkarbonat üretiminde yan hammadde olarak kullanılmaktadır. AKKİM'in sodyum perkarbonat, USK'nın ise CMC pazarlarında önemli pazar paylarına sahip olduğu ve AKKİM ile USK'nın son üç yıl içerisinde pazar paylarını artırdığı

⁹ Kılavuz para.9.

¹⁰ Kılavuz para.90.

¹¹ Bilindiği üzere, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde 16.06.2020 tarih ve 7246 sayılı Kanun'la yapılan değişiklikle birlikte devralma rejiminde hakim durum testi yerine etkin rekabetin azaltılması testi kabul edilmiştir. Bu nedenle, Kılavuz'daki açıklamaların da anılan değişiklik doğrultusunda yorumlanmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir. Kılavuz'da pazar kapamanın gerçekleşebilmesi için birleşik teşebbüsün ilgili pazarlardan birinde hakim durumda olması gerektiği belirtilmektedir (para.94). Mevcut dosya bakımından, bu açıklamanın birleşik teşebbüsün ilgili pazarlardan birinde etkin rekabetin azaltılmasına neden olacak bir pazar gücünün olması gerektiği şeklinde yorumlanmasının yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

¹² Türkiye'deki deterjan üretimi 1,3 milyon ton olup, sektörde 709 teşebbüs faaliyet göstermektedir. Bununla birlikte, üretimin %90'ı dokuz teşebbüs tarafından yapılmaktadır (Kaynak: <https://ticaret.gov.tr/data/5b87000813b8761450e18d7b/Temizlik%20Maddeleri.pdf>)

¹³ Kılavuz para.16.

¹⁴ Kılavuz para.12.

görülmektedir. Elde edilen veriler çerçevesinde AKKİM'in sodyum perkarbonat pazarındaki rakiplerine CMC kısıtlamasına gitmesinin rasyonel ve mümkün olup olmadığının irdelenmesi yerinde olacaktır. Taraf vekili tarafından gönderilen cevabi yazıda, 2018 ile 2020 yılları arasında satışı yapılan (.....) sodyum perkarbonat için hammadde olarak kullanılan CMC'nin (.....) ton olduğu ifade edilmektedir. Bildirim formunda yer alan bilgilere göre ise USK'nın yıllık CMC üretme kapasitesi ise (.....). CMC'nin sodyum perkarbonat üretiminde ihmal edilebilir düzeyde kullanılması, USK'nın CMC' ihtiyacının çok üzerinde üretim kapasitesinin bulunması, sodyum perkarbonat üretiminde AKKİM'in yurtiçinde üretim yapan rakibinin mevcut olmaması ve ithalat yapılabilmesi gibi nedenlerle AKKİM'in girdi kısıtlaması için herhangi bir motivasyonun oluşmayacağı, bunlara ek olarak yurt içinde sodyum perkarbonat üretmek isteyen potansiyel rakiplerin USK'nın üretimi haricinde CMC piyasasının %(.....)'lük kısmından tedarik imkânının bulunması sebebiyle rakiplerin pazarın dışına itilmesinin muhtemel olmadığı değerlendirilmektedir. Ayrıca, CMC'nin sodyum perkarbonat üretiminde ihmal edilebilir düzeyde kullanmakta olduğundan işlemin CMC üretimi ve satış pazarına etkisinin de ihmal edilebilir düzeyde olacağı değerlendirilmektedir.

- (31) İşlem müşteri kısıtlaması bakımından değerlendirildiğinde, CMC'nin girdi olarak kullanıldığı tek pazarın sodyum perkarbonat olmadığı; toz deterjan, sondaj kimyasalları, maden sektörü, kağıt sektörü, iplik haşıl işlemi, seramik sektörü, pil, boya gibi farklı sektörlerde girdi olarak kullanılması nedeniyle, alternatif pazarlarda girdi olarak kullanılabileceğinden rakip CMC üreticileri bakımından herhangi bir müşteri kısıtlaması meydana gelmeyeceği ve bu nedenle pazardaki etkin rekabetin kısıtlanmayacağı değerlendirilmektedir.
- (32) Hisse Alım Sözleşmesi'nin 5.1. maddesi incelendiğinde rekabet etmeme yükümlülüğünün düzenlendiği görülmektedir. Söz konusu madde uyarınca (.....)'nın işlemin kapanış tarihinden itibaren (.....) süreyle (.....) hüküm altına alınmıştır.
- (33) Birleşme ve Devralmalarda İlgili Teşebbüs, Ciro ve Yan Sınırlamalar Hakkında Kılavuz'un (Birleşme Kılavuzu), 53. paragrafında "*Satıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğünün yan sınırlama olarak kabul edilebilmesi için; süre, konu, coğrafi alan ve kişi yönünden kapsamının, işlemin uygulanabilmesi için gerekli olan makul düzeyi aşmaması gerekmektedir.*" ifadesine yer verilmektedir. Yine Birleşme Kılavuzu'nun süre bakımından üç yılı aşmayan rekabet etmeme yükümlülüklerinin genel olarak makul olduğu, bununla birlikte müşteri bağımlılığının daha uzun sürmesi ve know-how'ın niteliği gereği gerekli olması halinde üç yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüklerin de yan sınırlama kapsamında ele alınabileceği belirtilmiştir. Bildirim konusu işlemin özellikleri ve Birleşme Kılavuzu'nda yer alan açıklamalar dikkate alındığında Hisse Alım Sözleşmesi (.....)'ya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğünün işlem ile doğrudan ilgili ve gerekli olduğu, işlemten beklenen faydanın elde edilmesi için gerekli olduğu ve ilgili ürün pazarlarında alternatif tedarik kaynakları bulunması nedeniyle pazardaki rekabet üzerinde olumsuz bir etki doğurmayacağı değerlendirilmektedir.
- (34) Yukarıda yer verilen inceleme ve değerlendirmeler sonucunda söz konusu işlemin ilgili pazarlarda 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında başta hâkim durum yaratılması veya mevcut bir hâkim durumu güçlendirilmesi olmak üzere, ülkenin bütünü yahut bir kısmında etkin rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak nitelikte olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

H. SONUÇ

- (35) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna; işlem sonucunda etkin rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle işleme izin verilmesine, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.